

PL ISSN 0419-8824

DZIEJE NAJNOWSZE

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK
POŚWIĘCONY
HISTORII
XX WIEKU

OSSOLINEUM

<http://rcin.org.pl>

3-1989

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

DZIEJE NAJNOWSZE

Rocznik XXI

1989

3

WROCŁAW • WARSZAWA • KRAKÓW
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOŁIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK
1990

KOMITET REDAKCYJNY

Andrzej Bartnicki, Jan Borkowski, Antoni Czubiński, Krzysztof Dunin-Wąsowicz, Eugeniusz Duraczyński, Andrzej Kwilecki, Marian Leczyk, Stanisława Lewandowska, Piotr Łossowski, Tomasz Nałęcz, Waldemar Michowicz, Jan Molenda, Franciszek Ryszka, Henryk Ślabeł, Kazimierz Sobczak, Witold Stankiewicz, Wiesław Śladkowski, Michał Śliwa, Wojciech Wrzesiński, Jan Zamojski, Janusz Żarnowski

REDAKTOR

Czesław Madajczyk

SEKRETARZ REDAKCJI

Tadeusz Wolsza

Adres Redakcji

Instytut Historii PAN
Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 31-02-61

Zakład Narodowy im. Ossolińskich. Wydawnictwo Wrocław. Oddział w Warszawie 1990.
Objętość: ark wyd. 14,80, ark. druk. 10,75, ark. A-1 14,30. Wydrukowano w Warszawskiej
Drukarni Naukowej. Zam. 443/89.

SPIS TREŚCI

Janusz Pajewski — Pierwsze zabiegi o pokój w 1914 r. i 1915 r.	3
Maciej L. Jagóra — Front Morges a Stronnictwo Narodowe — animozje czy współpraca?	17
Elżbieta Znamierowska-Rakk — Rewizjonizm bułgarski w przededniu I i w po-czętkowym okresie II wojny światowej	41
Marek K. Kamiński — Sprawa wyborów w Polsce a kwestia zachodniej granicy państwa polskiego na konferencji w Poczdamie	69
Jürgen Kocka — Unicestwienie i wyzwolenie. Rok 1945 jako punkt zwrotny w niemieckiej historii	83
Jörg K. Höensch — Dyskusja nad niemiecko-polskimi zaleceniami podręcznikowymi w zachodnioniemieckiej opinii publicznej (w świetle drukowanych środków przekazu)	99

MATERIAŁY

Z dziejów polsko-czechosłowackich — Tadeusz Kisielewski	117
---	-----

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Roman Wapiński — O syntezie najnowszych dziejów Polski	123
R. Czepulis Rastenis, <i>Ludzie nauki i talentu. Studia o świadomości społecznej inteligenции polskiej w zaborze rosyjskim</i> — Irena Homola Skapska	131
Walentyna Najdus, <i>Ignacy Daszyński 1866—1936</i> — Jerzy Myśliński	134
Michał Śliwa, <i>Feliks Perl — Bożena Łazowska</i>	137
Zygmunt Szczęsny Brzozowski, <i>Litwa—Wilno 1910—1945</i> — Piotr Łossowski	140
Paweł Samuś, <i>Edward Próchniak — Studium postaw polskiego rewolucjonisty — Anna Żarnowska</i>	142
Henry O. Malone, <i>Adam von Trott zu Solz. Werdegang eines Verschwörers 1909—1938</i> — Czesław Bakunowicz	144

ŻYCIE NAUKOWE

W poszukiwaniu prawdy o mniejszościach narodowych (sprawozdanie z seminarium) — Miroslaw Sycz	153
---	-----

LISTY DO REDAKCJI

Kilka uwag do artykułu Jana Mulaka <i>Komenda Obrońców Polski (KOP) na wzór POW</i> , opublikowanego w „Dziejach Najnowszych” (1988, nr 1) — Bożena Gojawiczyńska	165
---	-----

СОДЕРЖАНИЕ

Януш Паевский · Первые попытки к миру в 1914 и 1915 гг.	3
Мацей Л. Ягура · Фронт Моргес и партия Стронництво Народове неприязнь или сотрудничество?	17
Эльжбета Знамеровская-Ракк · Болгарский реваншизм накануне и в первый период второй мировой войны	41
Марек К. Каминский · Вопрос выборов в Польше и вопрос западной границы польского государства на Потсдамской конференции	69
Юрген Кока — Уничтожение и освобождение. 1945 год как —поворотный момент в немецкой истории	83
Иорг К. Хенш · Обсуждение немецко-польских указаний относительно учебников в западногерманском общественном мнении	99

МАТЕРИАЛЫ

РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТЬИ И РЕЦЕНЗИИ

НАУЧНАЯ ЖИЗНЬ

ПИСЬМА В РЕДАКЦИЮ

CONTENTS

Janusz Pajewski — The First Attempts to Restore Peace in 1914 and 1915	3
Maciej L. Jagóra — Front Morges and National Party: An Animosity or Collaboration	17
Elżbieta Znamierowska-Rakk — Bulgarian Revisionism on the Eve of and in the First Years of World War II	41
Marek K. Kamiński — Elections in Poland and the Issue of Poland's Western Frontier at the Potsdam Conference	69
Jürgen Kocka — Annihilation and Liberation. The Year of 1945 as a Turning Point in the German History	83
Jörg K. Hoensch — Discussion on the German-Polish Textbook Recommendations in the Eyes of the German Public Opinion	99

MATERIALS

ARTICLES AND REVIEWS

SCIENTIFIC LIFE

LETTERS TO THE EDITORS

TABLE DES MATIÈRES

Janusz Pajewski — Les premières démarches pour rétablir la paix en 1914 et 1915	3
Maciej L. Jagóra — Le Front Morges et le Parti national — les animosités ou la collaboration ?	17
Elżbieta Znamierowska-Rakk — Le revisionnisme bulgare à la veille et au commencement de la Seconde Guerre mondiale (I ^e partie)	41
Marek K. Kamiński — L'élection en Pologne et la question de la frontière occidentale de l'Etat polonais à la conférence de Potsdam	69
Jürgen Kocka — L'anéantissement et la libération. L'année 1945 en tant que tournant de l'histoire allemande	83
Jörg K. Hoensch — Les prescriptions polono-allemandes concernant les manuels, discutées par l'opinion publique ouest-allemande	99

DOCUMENTS

CRITIQUE ET ANALYSE DES LIVRES

VIE SCIENTIFIQUE

CORRESPONDANCE

INHALTSVERZEICHNIS

Janusz Pajewski — Die ersten Bemühungen um den Frieden in den Jahren 1914 und 1915	3
Maciej L. Jagóra — Die Morges-Front und die Nationale Partei — Animositäten oder Zusammenarbeit?	17
Elżbieta Znamierowska Rak — Der bulgarische Revisionismus am Vortag und in der ersten Phase des zweiten Weltkrieges (I. Teil)	41
Marek K. Kamiński — Die Frage der Wahlen in Polen und das Problem der Westgrenze des polnischen Staates in der Potsdamer Konferenz	69
Jürgen Kocka — Vernichtung und Befreiung. Das Jahr 1945 als Wendepunkt in der deutschen Geschichte	83
Jörg K. Hoensch — Diskussionen über die deutsch-polnischen Lehrbuchempfehlungen in der westdeutschen öffentlichen Meinung	99

MATERIALIEN

REZENSONSARTIKELN UND REZENSIONEN

DAS WISSENSCHAFTLICHE LEBEN

BRIEFE AN DIE REDAKTION

Sprzedaż gotówkową naszych książek i czasopism (pojedynczych numerów i w kontynuacji) prowadzą księgarnie własne Wydawnictwa

Rynek 6, 50-106 Wrocław
pl. Żołnierza Polskiego 1, 70-551 Szczecin
ul. Łagiewniki 56, 80-855 Gdańsk
ul. Piotrkowska 181, 90-447 Łódź,

kupno zaś za zaliczeniem pocztowym umożliwia Księgarnia Wysyłkowa Ossolineum, Rynek 9, 50-106 Wrocław.

Nadto drogą sprzedaży za gotówkę lub za zaliczeniem pocztowym w wydawnictwa ossolińskie zaopatrują klientów księgarnie Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN:

Pałac Kultury i Nauki, 00-901 Warszawa
ul. Św. Marka 22, 31-020 Kraków
pl. Wolności 7, I p., 50-071 Wrocław
ul. Mielżyńskiego 27/29, 61-725 Poznań
ul. Bankowa 14, paw. D, I p., 40-077 Katowice
pl. M. Curie-Skłodowskiej 5, 20-031 Lublin,

a także wszystkie księgarnie „Domu Książki”, w szczególności zaś księgarnie naukowe i placówki objęte patronatem Ossolineum:

ul. Krucza 24/26, 00-526 Warszawa
Rynek Główny 4, 31-042 Kraków
ul. Królewska 11, 20-109 Lublin
ul. Św. Marcina 69, 61-808 Poznań.

Zamówienia na prenumeratę czasopism należy kierować do Biura Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Prasa-Książka-Ruch”, ul. Towarowa 28, 00-598 Warszawa.

You can order our books and periodicals directly at the Foreign Trade Department of the Ossolineum Publishing House, Rynek 9, 50-106 Wrocław, Poland. No advance payment is required. Postage costs will be covered by the Publisher. Our bank account for foreign currencies: Wielkopolski Bank Kredytowy, IV O/Wrocław, 359209-1078-151-6787.

Cena zł 7000,—